34
Bataviaasch Handelsblad

# HET

# „TREUR" BATAILLON

VAN'

# a + b!

(de „bespreking" van de brochure „de Zaak van den Luitenant KLEIJ enz." door a + b, in *Het Ind. Milit. Tijdschrift* N°. 7 van dit jaar, besproken)

DOOR

**Th. KLEIJ,**

*Kapitein-kwartiermeester bij het N.-I. leger*

**(Overgedrukt uit de Militaire Spectator N°. 10 van 1882.)**

LEMBAGA KEBUDAJAAN
KEPUSTAKAAN

VI-103 G

BROESE & COMP. te Breda.

14 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2060
Nomor Induk : 7298/Museum/2006
GMB-ID : 0010-32483460
ITEM-ID : 020908150
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-193 9/7
c)

HET

# „TREUR" BATAILLON

VAN

# a + b!

(de „bespreking" van de brochure „de Zaak van den Luitenant KLEIJ enz." door a + b, in *Het Ind. Militair Tijdschrift* N°. 7 van dit jaar, besproken)

DOOR

**Th. KLEIJ,**

*Kapitein-kwartiermeester bij het N.-I. leger.*

**(Overgedrukt uit de Militaire Spectator N°. 10 van 1882.)**

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

Gedrukt bij BROESE & COMP. te Breda.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN

# De „bespreking" van de brochure: de zaak van den Luitenant KLEIJ, enz. door a + b, in het Indisch Militair Tijdschrift N°. 7 van dit jaar, besproken door TH. KLEIJ, Kapitein-kwartiermeester bij het Nederl. Indisch leger.

TUA RES AGITUR !

Officieren ! het geldt *Uw* belang, dat hier behandeld wordt !
(*Ind. Milit. Tijdschrift* 1882, N°. 7, bladz. 83.)

Vergun mij, geachte Redacteur, een oogenblik 't woord en voor 't eerst een plaatsje in dit tijdschrift, om een paar opmerkingen te publiceeren naar aanleiding van de bespreking mijner laatste brochure: »De zaak van den Luitenant KLEIJ enz." voorkomende in N°. 7, van het *Indisch Militair Tijdschrift* van dezen jaargang, bladz. 82—98.

Ik vraag plaatsing aan *De Militaire Spectator*, omdat ik gaarne mijne anti-critiek bekend zou zien, — vooral ook bij de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, — vóór dat door genoemd Staatslichaam in mijne zaak een beslissing genomen wordt. Dat doel zou ik waarschijnlijk niet bereiken kunnen, indien dit opstel naar Indië moest worden gezonden ter plaatsing in het *Militair Tijdschrift*.

Bedoelde bespreking is helaas! slechts onderteekend a + b; 't spijt mij erg, zeer erg! dat onder dat stuk de naam van den recensent niet is geplaatst. Ik had dat nog wel verzocht op bladz. 30 van mijn »Gehoorzaamheid aan de Wetten".

Ik strijd niet gaarne met mij onbekende machten, doch waar mij, als in de onderwerpelijke beoordeeling, het verwijt wordt gemaakt van gebrek aan kameraadschap, daar mag ik niet zwijgen.

Dat verwijt is voor den niet oppervlakkigen lezer nog al duidelijk te bespeuren uit het o. a. op bladz. 93 dier beoordeeling voorkomende; immers daar lezen wij, o. m. »Maar waar wij wèl tegen hebben is: dat de Heer KLEIJ, met terzijdestelling van de belangen van een menigte officieren van

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

*andere* wapens en diensten, die minstens evenveel aanspraak op billijk redres hebben als hij; dat hij zeggen we slechts op zich zelven en zijne collega's bij de militaire administratie let, niettegenstaande Z. E. de Minister van Kolonien, op- en nevens wiens »Inlichtingen" hij »Aanteekeningen" maakte, wèl over alle bij andere wapens en dienstvakken *voorgekomen* gevallen van rappel van ancienniteit sprak enz."

In dit citaat zie ik het verwijt van gebrek aan kameraadschap, 't welk ik als volgt wederleg:

Op bladz. 5 van mijne »Aanteekeningen op de door Z. E. den Minister van Kolonieën aan de Tweede Kamer verstrekte inlichtingen op mijn adres" dáár waar Z. E. het antecedent aanhaalt van de drie 2de luitenants van de mariniers, die met behoud van hunne ancienniteit opgenomen zijn in het officierskorps *der infanterie* (ik curciveer) zeg ik: »Ook de drie hierbedoelde officieren van de mariniers zijn niet *overgeplaatst*, maar na verkregen ontslag uit den zeedienst, *benoemd* tot officieren der infanterie van het Indische leger, met bepaling dat zij hunne, bij de marine verkregen, ancienniteit zouden behouden; *door deze laatste bepaling zijn de artt.* 21 *der wet van* 28 *Augustus* 1851 (*Ned. Staatsblad N°.* 126) *en* 5, 9 *en* 26 *der Regeling van de bevordering enz. van* 1859 (*Ind. Staatsblad N°.* 26 *van* 1860) *geschonden.*"

Ik cursiveer het laatste gedeelte dier »Aanteekening" omdat daarin het bewijs is gelegen, dat ik dáár ter plaatse wel degelijk de rechten van de kameraden van een ander legergedeelte — de infanterie — heb verdedigd.

Of is het soms »terzijdestelling van de belangen van een menigte officieren van andere wapens en diensten" wat in dat gecursiveerde gedeelte door mij werd gezegd? Staat voor den niet oppervlakkigen lezer daar niet duidelijk geschreven: door dat laten behouden van de ancienniteit der marine, zijn de rechten van vele infanterie-officieren verkort, heeft er wetsschennis plaats gehad en heeft dus de Minister, die het betrekkelijk koninklijk besluit contrasigneerde zich strafschuldig gemaakt? [Zie art. 3*b* der wet van 22 April 1855 (Ned. Staatsblad No. 33), geciteerd op bladz. 35 der brochure die door a + b besproken wordt.]

Doch misschien drijft a + b zijn consequentiën zóóver dat hij zegt: nu ja! dat is dan voor de infanterie, maar waar hebt ge U de belangen, van de cavalerie, artillerie, genie, den geneeskundigen dienst enz. aangetrokken?

Zelfs *daarin* kan ik hem tevreden stellen, door te verwijzen naar den aanhef van de allereerste brochure in deze zaak »Gehoorzaamheid aan de wetten", waar ik op bladz. 4, onder verwijzing naar het *Ind. Mil. Tijdschrift*, 12de jaargang, 1881, N°. 5, bladz. 505 verklaar: dat dáár ter plaatse een willekeurige handeling wordt geconstateerd ten opzichte der bevordering van 1sten luitenant tot kapitein bij het wapen der genie, en van 2den tot 1sten luitenant bij dat der artillerie.

Ik herhaal dat ik daar verklaar, *niet* dat er *beweerd* wordt dat er willekeur heeft plaats gehad maar dat die willekeur *geconstateerd* wordt. Is zulk

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

een verklaring soms ook terzijdestelling van de belangen van officieren van andere wapens en diensten?

En wat zeg ik op bladz. 7, 2de alinea van de »Aanteekeningen op de inlichtingen" die a + b bespreekt? Men oordeele: »Het beroep op het feit der indeeling van, van de kust van Guinea en uit West Indië afkomstige officieren bij het Indische leger, met geheel of gedeeltelijk behoud van anciënniteit, is eenvoudig een beroep op een *onwettig antecedent*, waartegen luid genoeg is geprotesteerd, en waarover *nog heden ten dage* ontevredenheid in het Indisch officierskorps bestaat". Is dit, moet ik alweer vragen, terzijdestelling van de belangen der officieren van andere wapens en diensten?

En ook nog op diezelfde bladzijde ter plaatse waar Z. E. de Minister van Koloniën zegt: »De overplaatsing van niet tot het Nederlandsche leger behoorende officieren, bij het Indische in hun rang en ancienniteit, is steeds een groote uitzondering geweest en zal dit behooren te blijven"; daar zeg ik: »*zal dit behooren te blijven* tegen deze woorden teeken ik voor het geheele Indische officierskorps ten ernstigste protest aan; zoolang de thans vigeerende bepalingen niet vervangen zijn, kunnen geen andere officieren, dan van het Nederlandsche leger bij dat in Ned. Indie overgeplaatst worden.

De uitzonderingen waarvan de »inlichtingen" gewagen, zijn in strijd met de regelen op de bevordering enz. der officieren van de in Ned. Indie aanwezige landmacht". Voor het laatst vraag ik, is dat terzijdestelling van de belangen van de officieren van andere wapens en diensten?

a + b bespreekt het laatste »werkje" van mij; hij doet dat in het *Indisch Mil. Tijdschrift*, dus publiek, en zal dan ook bedoeld »werkje" wel niet oppervlakkig gelezen hebben; mag ik hem beleefd verzoeken nog eens op te slaan bladz. 13 en 14 van dat »werkje"?

Op bladz. 13 onderaan en vervolgens op bladz. 14 wordt door mij gezegd: »Wat ik wil, wat ik hoop, ja — waarom zou ik het niet als vrije Nederlander zeggen — w a t ik eisch, is recht, recht niet voor mij alléén maar voor a l l e n (het woord staat ook dáár gespatieerd gedrukt) mijne kameraden".

Is een en ander voldoende om aan te toonen dat ik de belangen van anderen *volstrekt niet terzijde heb gesteld*, zoo neen! welnu, dat dan a + b eens informeere bij de kameraden die mij persoonlijk kennen of ze mij zulk een egoïst achten te zijn? Ik ben niet bevreesd voor hun antwoord.

Werkelijk a + b, ik heb in mijn leven reeds zóóveel kwaads zien stichten door het: »Ieder voor zich en God voor ons allen", dat ik dien stelregel innig verfoei; ik ben in gemoede overtuigd dat het Indisch officierkorps veel, zéér veel, ja véél te véél is benadeeld geworden door dat somtijds die stelregel — helaas! met al te goed succes — in toepassing is gebracht.

Indien wij ons over het algemeen wat minder beijverden om elkander »een vlieg af te vangen" en integendeel elkaar wat meer steunden in het behartigen der gemeenschappelijke belangen, dan zouden er vrij wat *wettig*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

*gegronde* reclames minder bestaan dan nu, en veel minder *wettig gegronde* redenen van ontevredenheid 't gemoed van zoo menig officier tegen de hooger, soms zeer hoog, geplaatsteautoriteiten verbitteren.

De door niets gerechtvaardigde, onbewezen beschuldiging van alleen aan *mijn* belangen en aan die van de met mij wederrechtelijk benadeelde officieren der militaire administratie gedacht te hebben, werp ik verre van mij; trouwens als men slechts gelieve te herlezen wat ik op bladz. 11 en 12 van mijn »Open brief aan den Oud-hoofdintendant G. P. J. Ockerse" gezegd heb, zal men zeker tot de overtuiging komen, dat bij mij eigenbelang in deze geheele quaestie volstrekt geen hoofdzaak was.

Tot zoover mijne wederlegging van het bedekte verwijt van gebrek aan kameraadschap.

In zake de mij door a + b zoo herhaaldelijk toegediende beschuldiging van »oppervlakkigheid" kan ik korter zijn.

Wat noemt a + b al of niet oppervlakkig? Is volgens hem *niet oppervlakkig* als men, zooals hij doet, een brochure bespreekt, over die brochure zelve eigenlijk niets zegt, en toch ruim 15 —zegge vijftien —bladzijden druks in het *Indisch Militair Tijdschrift* levert?

't Is waar, tot tweemalen toe, verklaart a + b zelf, »afgedwaald" te zijn; hij heeft dus geen »voet bij stuk" gehouden; eilieve a + b, vraagt eens aan lieden die nog al eens met hun hersens moeten werken, die over een bepaald onderwerp hun gedachten, hunne denkbeelden moeten uiten, waarvan dat afdwalen, in den regel een bewijs is?

*Niet* van degelijke doordrongenheid; *niet* van zich als 't ware vereenzelvigd te hebben met het te behandelen onderwerp, maar dikwijls wel van oppervlakkigheid en somtijds van de tactiek om bij minder goed verdedigbare zaken de aandacht van het hoofdonderwerp af te leiden en die op bijzaken te vestigen.

Ziet! a + b beschuldigt mij van oppervlakkigheid omdat ik, nevens de inlichtingen van den Minister van Koloniën, dáár waar Z. E., met andere woorden, zegt dat in zake de ancienniteit ook bij de overige wapens en diensten wetsschennis heeft plaats gehad, niet het middel tot redres aangeef; omdat ik het bezwaar van den Minister »dat indien *mijn* zaak geredresseerd werd, ook op alle bij andere wapens en diensten voorgekomen" *onregelmatigheden* (noem ik het) »zou moeten worden gelet", ecarteer.

Ik ecarteer niets! ik heb »aanteekeningen" gemaakt op de »Inlichtingen" die Z. E. de Minister heeft gegeven aan de Tweede Kamer *op mijn adres* aan dat Staatslichaam. Op de inlichtingen die Z. E. boven en behalve die *op mijn adres* wel heeft willen geven, o. a. dat er nog veel meer onregelmatigheden gepleegd zijn dan door mij was gezegd, had ik geene aanteekeningen te maken en misschien zou a + b, die mij nu, omdat ik dit naliet, van oppervlakkigheid beschuldigt, mij, indien ik dáár ter plaatse wèl aanteekeningen had gemaakt, 't eerst en 't heftigst toegeroepen hebben: »Waar

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bemoeit ge u meê; dat zijn uwe zaken niet", en mij wellicht toegevoegd hebben »Houdt voet bij stuk!" »Schoenmaker houdt je bij je leest!" of zoo iets.

Dat echter dáár wel een aanteekening *kan* gemaakt worden zal blijken uit het *voorwoord* van de ter perse zijnde brochure »De publieke opinie in zake Luitenant KLEY, enz."

In allen ernst, raad ik a + b a a nom nog eens — hoe vervelend het ook wezen moge — aandachtig, s. v. p. *zeer aandachtig*, na te lezen, de drie door mij in het licht gegeven brochures: »Gehoorzaamheid aan de Wetten', »Open Brief aan den Oud-hoofdintendant G. P. J. OCKERSE" en »De Zaak van den Luitenant KLEIJ en 50 andere officieren door en in de pers besproken". Als hij dat werkelijk aandachtig gedaan heeft, dan, ik houd er mij van overtuigd, zal hij mij niet weder zoo ongegrond van oppervlakkigheid beschuldigen.

Ik vermeen, óók om niet al te veel plaats van dit tijdschrift, en te veel geduld van de lezers te vergen, met het voorgaande, nopens mijne oppervlakkigheid te kunnen volstaan.

De critiek van a + b op den voet te volgen is een zeer aanlokkend iets omdat ik mij, 't zij zonder aanmatiging gezegd — in staat gevoel, haar »zoo geheel en al af te breken" (zou *De Mil. Spectator* zeggen, zie bladz. 72 boven aan in de brochure »de zaak van Luitenant KLEIJ enz.") »dat er geen splinter van overeind zou blijven'.

Maar waarvoor zou dat dienen? Ik heb te veel vertrouwen in het oordeel des onderscheids van het geheele Indische officierskorps, om die »afbrekerij" noodig te achten; voorzeker een ieder is in staat, dien arbeid zelf te verrichten.

Een paar punten evenwel wil ik bespreken, om daarna de conclusie waartoe a + b eigenlijk komt als beneden alle critiek, te brandmerken zooals zij dat verdient.

Vooraf echter betuig ik a + b even openlijk en rond als ik zijne critiek bestrijd, mijn innigen dank voor de vereerende woorden op sommige plaatsen in diezelfde critiek aan mijn adres ter neder geschreven; o. a. op bladz. 83, waar hij zegt: »dit resultaat" (n.l. betere waarborgen voor den vervolge van de belangen der Indische officieren op het stuk van overplaatsingen enz.) »heeft het Indische officierskorps alléén te danken aan den Heer KLEIJ" en iets verder: »eene groote voldoening zal het toch stellig voor hem zijn dat hij nuttig is geweest voor het geheele korps officieren van het leger'.

Voor die erkenning van het goede wat er in mijn pogen om het recht te doen zegevieren gelegen is, zeg ik, ik herhaal het, a + b innig dank; voorzeker zal het steeds een zeer strelende gedachte voor mij zijn, indien ik in de toekomst *de bewijzen mag zien* van tot iets werkelijk goeds voor het korps officieren van het Indische leger, waartoe ik met liefde en ingenomenheid behoor, te hebben medegewerkt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

En nu de enkele punten waarop ik bijzonder de aandacht wensch te vestigen; ik zal uit den ruimen voorraad inderdaad slechts enkele kiezen.

1°. Op bladz. 89 zegt a + b: »De Hoofdintendant OCKERSE toch, heeft indertijd het request van den —helaas! te vroeg ontslapen — Luitenant-kwartiermeester D. J. VAN OOSTERZEE ondersteund, omdat hij —Hoofdintendant —het verzoek billijk achtte. Ook wij achten het billijk. Ook wij zouden, indien wij in het geval van den Kolonel O. waren geweest, niet anders hebben gedaan. De bestaande »antecedenten" noodzaakten daartoe; er bestond geen reden om den Heer VAN OOSTERZEE minder goed te behandelen dan de officieren op wien hij zich beriep (1).

**Eene andere quaestie echter is of die „antecedenten" wel deugden ??"**

Is u dat ernst, heiligen ernst, a + b? Zoudt ge in voorkomende gevallen als een of meer officieren *onwettig* waren bevoordeeld ten nadeele van anderen, zoudt ge, vraag ik, u *willen*, u *durven* leenen om dan wederom enkele *onwettig* te bevoordeelen ten koste van de duidelijk beschreven rechten van anderen, alléén omdat volgens uwe subjectieve meening die *onwettige* bevoordeeling billijk zou zijn? Alléén omdat er *een antecedent dat niet deugt* bestaat?

Hebt gij dan niet gezworen: *Gehoorzaamheid aan de Wetten??* hebt gij, die mij van oppervlakkigheid beschuldigt, en anderen (bladz. 87) van »het onderwerp niet meester te zijn", »niet te zijn doorgedrongen in de quaestie', hebt ge vraag ik wel bedacht dat de Hoofdintendant O. de eerste autoriteit in deze zaak was die tot *wetsverkrachting* heeft geadviseerd ?? Zeker niet! want anders toch dunkt me is het niet denkbaar dat ge openlijk, in een publiek geschrift, in het gezicht van het geheele Indische officierskorps zulk een verklaring zoudt durven afleggen.

Ik hoop voor u — en voor het leger het allermeest — dat die verklaring op rekening van *uwe oppervlakkigheid* geboekt mag worden, en *ge in c. q. voorkomende gevallen u niet zult laten »noodzaken" door »antecedenten die niet deugen, maar trouw zult blijven aan uwen eed: »Gehoorzaamheid aan de Wetten"*.

2°. Op diezelfde bladz. 89, onderaan en verder lezen we: »door in het publiek op te treden heeft hij" — Kolonel O. n.l. — »van hen die slechts zeer *vague* begrippen omtrent eerbied en krijgstucht hebben, uitdrukkingen moeten hooren, welke op ieder weldenkenden, doch vooral op ons militairen een pijnlijken indruk hebben gemaakt. Zeer betreuren wij het dan ook dat de Luitenant KLEIJ in zijn meeste schrifturen geen lageren toon heeft aangeslagen"; enz.

---

(1) Daarvoor bestond wèl een reden; de toestanden waren volstrekt niet analogue. Zie daaromtrent »Kantteekeningen op de beschouwingen van den Kolonel OCKERSE door Majoor PERELAER, bladz. 11 laatste regel, 12, 13 en 14. Zoo mede de binnen eenige dagen bij M. M. COUVÉE te 's Hage verschijnende brochure »De publieke opinie in zake den Luitenant KLEY," enz. Waaruit blijkt dat bij de officieren van de *Mariniers* 's *Lands*belang — bij VAN OOSTERZEE c. s. alléén *eigenbelang* in 't spel was.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ik schijn aldaar, niet onduidelijk dunkt me, óók gerangschikt te worden onder hen die slechts zeer *vague* begrippen omtrent eerbied en krijgstucht hebben.

De andere personen wien dit lieve complimentje geldt zijn: de Oud-majoor PERELAER en de beoordeelaars in de *Milit. Spectator*, het *Mil. Blad*, en verder die in verschillende dagbladen enz.

Voor niemand hunner behoef ik den handschoen op te nemen, maar voor mijzelven doe ik dat wèl.

Iemand die, als a + b, openlijk verkondigt dat hij zou handelen evenals Kolonel O. gehandeld heeft (in de onderwerpelijke zaak natuurlijk); iemand die dus openlijk zegt dat hij, wanneer *hij* dat billijk vond, *van de gegeven wetten zou afwijken*, — of wil men liever zoo *adviseeren* om er van af te wijken, — zoo iemand heeft het recht niet een ander van *vague* begrippen omtrent eerbied en krijgstucht te beschuldigen.

a + b leze eens aandachtig wat wijlen de legercommandant, Generaal KROESEN in zijn *algemeene order voor het leger, nommer* 72 *van* 1869, heeft gezegd; *daaruit* kan hij betere denkbeelden nopens de gronden, waarop eerbied verschuldigd is en de krijgstucht berust verkrijgen, dan hij nu schijnt te bezitten; dan leest hij dat: »hoe hooger men in de militaire hiërarchie is geplaatst, hoe meer men zelf, in alles het voorbeeld van volkomen onderwerping aan — *van stipte opvolging van de verschillende wetten*, reglementen en bevelen behoort te geven'. In die alg. order — die nog heden ten dage van kracht is — komen ook o. a. de volgende woorden voor: »Wanneer niet door de hoofdofficieren in de eerste plaats *dat voorbeeld wordt gegeven*. . . . . dan planten zich veronachtzaming en ongehoorzaamheid op een verderfelijke wijze voort en draagt een en ander in hooge mate bij tot verslapping, en eindelijk tot *algemeene ondermijning van de krijgstucht* bij het leger. . . . . en evenals naarmate een officier in rang en positie hooger staat, ook hooger en meerder het vertrouwen is, dat men in hem moet kunnen stellen, evenzeer zal ik den hooger geplaatsten strenger treffen dan den lagere".

Met den Kapitein L. C. VAN VLEUTEN —zie bladz. 107 van het *Ind. Mil. tijdschrift* N°. 7 van 1882 —roep ik uit: »*Zie! dat zijn deugdelijke, gezonde principes*" (1).

Krijgstucht is niet identiek met willekeur; aan willekeur is niemand eerbied verschuldigd, en gehoorzaamheid slechts tot *deze* grens: »de mindere is verplicht om alle orders hem in de dienst gegeven door dengene die boven hem gesteld is, terstond en zonder daartegen te redeneeren te gehoorzamen en getrouwelijk te volbrengen, behoudens het *recht* (ik cursiveer) om wanneer hij zich door die orders bezwaard acht, daarna zijn klachten in te brengen". *Die* begrippen van eerbied en krijgstucht verklaar ik ook de mijne te zijn. Of dat *vague* begrippen zijn?

---

(1) Gaarne maak ik hier van de gelegenheid gebruik, om mijne volle instemming te betuigen met de grondbeginselen nedergelegd in het artikel van den heer v.V. waarin deze woorden voorkomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

3°. Bladz. 90. De woorden »de strafpredikatie van den Oud-kolonel OCKERSE, *ne me fait ni chaud ni froid*" worden mij kwalijk genomen, ook al wordt door a + b erkend dat er *min of meer* provocatie heeft plaats gehad.

Provocatie! ja, nog al!! De Kolonel O. die door zijn advies den eersten en grootsten stoot heeft gegeven aan het wederrechtelijk ontnemen der vooruitzichten op bevordering van mij en 50 mijner kameraden; de man die mij in mijn pogingen tot herstel van geleden onrecht heeft bestreden met sophismen, met scheeve voorstelling van zaken, met verzwijging van feiten zelfs, die hem bekend *moesten* zijn; die man, aan wiens adres ik gezegd had: »Wee! het korps officieren, aan welks hoofd een chef staat, die de belangen van zijn korps zóó begrijpt, zóó hunne rechten behartigt" voegt »du haut de sa grandeur" mij toe: — bladz. 20 der beschouwingen van den Kolonel O. — »die tirade *ne me fait ni chaud ni froid*" en verder: — bladz 22 — »maar ten eenenmale onbetamelijk komt het voor dat een betrekkelijk nog zeer jong officier zich niet ontziet, om alleen gegrond op zijne *persoonlijke* — en dus geheel eenzijdige beschouwingen — *verantwoordelijk stelt* en derhalve *veroordeelt*, personen welke allen zooveel hooger staan dan hij enz."

Is het wonder dat ik aan dien man, die de vaan willekeur heeft omhoog gehouden, zijn eigen woorden terugkaatste en zeide: »de strafpredikatie van den Oud-kolonel OCKERSE *ne me fait ni chaud ni froid.*"? Mij dunkt ik zou al zeer weinig *self-respect* moeten bezitten, als ik mij niet gerechtigd had geacht tegenover dien man, *die zóó handelde*, bedoelde woorden te mogen bezigen.

Die woorden onderschrijf ik dan ook *nu* nog.

4°. Op bladz. 95 zegt a + b: »dat hij getracht heeft een nieuwe ranglijst voor de officieren van de mil. adm. te maken, zóódanig dat zij komen op de plaats, waar zij (lees: *welke* zij) — bij *consequente* toepassing van het beginsel: intrekking van *alle* besluiten, die in strijd zijn met de wet — moeten verkrijgen". Die arbeid heeft a + b niet volbracht, »omdat hij tot zulke *dwaze* toestanden kwam, dat hij er eerlijk gezegd geen gat meer in zag'.

't Is jammer dat a + b dien — zij 't dan ook onvoltooiden — arbeid niet heeft gepubliceerd. Z. E. de Minister van Koloniën zou dan de ranglijst die a + b heeft trachten te maken, hebben kunnen vergelijken met die welke de *legercommandant heeft trachten te ontwerpen* (zie »inlichtingen" van den Minister, op bladz. 8 van de door mij uitgegeven »aanteekeningen op die inlichtingen") en welk laatste stuk óók onvoltooid schijnt te zijn gebleven; wat zou het een voldoening gevende uitkomst voor a + b geweest zijn indien dan toevallig die beide onvoltooide ranglijsten eensluidend bevonden waren.

Ook zou zeker menig officier met mij die nieuwe ranglijst waarin a + b »tot zulke *dwaze* toestanden kwam", wel eens willen zien.

Ik voor mij vind dat men al geen *dwazer toestanden* in een ranglijst *kan* te zien krijgen dan de tegenwoordige ranglijst van de officieren der mil. adm. te zien geeft, en indien de door a + b bewerkte ranglijst *werkelijk* »con-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

*sequent*" *voldoet* aan het beginsel: intrekking van *alle* besluiten welke in strijd zijn met de wet" dan ga ik verder, *véél verder!* en verklaar: dat er *dan* in die ranglijst *geen enkele* dwaze toestand *kan* zijn.

Inmers dat menigeen *dan*, op een andere plaats zou staan als *nu*, is nog niet *dwaas*? *Andere* toestanden zou die nieuwe ranglijst te zien geven, ja, dat is zeker! maar *dwaze?* neen!!!

Dwaas zijn de toestanden nu!

Dwaas is het, dat b.v. de heer KITS VAN HEYNINGEN wiens wettige plaats is, onmiddellijk *onder* den 1sten Luitenant-kwartiermeester KAAKEBEEN, nu in die ranglij st (bijgewerkt n. l.) paradeert als kapitein-intendant.

Tot zoover, uit den nog lang niet uitgeputten voorraad enkele punten gereleveerd, laat ons nu eens trachten een, zoo onbevangen mogelijk, oordeel uit te spreken over de conclusie waartoe a + b komt.

Die conclusie is — zie bladz. 96 onderaan, 97 en 98 — in 't kort saamgevat, »*dat er geen redres kan plaats hebben, maar dat wel voor den vervolge de belangen van het Indisch officierkorps beter gewaarborgd zullen worden*'.

Dat is een zeer gemakkelijke conclusie'.

Mij wordt daarin de rol toebedeeld van »de kat die voor anderen de kastanjes uit het vuur heeft gehaald". Ik kan niet zeggen dat dit emplooi me erg bevalt; en inderdaad, hoewel ik nogmaals het verwijt van gebrek aan kameraadschap verre van mij werp, toch moet mij de gulle bekentenis van het hart, dat ik de kameraadschap toch niet tot zulke uitersten drijf, dat ik ná sedert Februari 1877, dus *ruim vijf jaren lang*, alle wettig mij ten dienste staande middelen te hebben aangewend om *redres* voor mij en voor mijne kameraden te erlangen, mij nu maar zoo klakkeloos door a + b, of door wien ook in 't riet zal laten sturen met het kluitje: »voortaan zullen de belangen der officieren beter gewaarborgd worden".

Dat *kluitje* verdient werkelijk *dien* naam, *want de belangen der officieren waren gewaarborgd*, doch die waarborgen zijn eenvoudig met voeten getreden; immers men heeft gehandeld als of *de waarborgen* gelegen in art. 21 der wet van 28 Augustus 1851 (Ned. *Staatsblad* N°. 126) en in de kracht van wet hebbende »Regeling van de bevordering enz. van 1859 (Ind. *Staatsblad* N°. 26 van 1860) *niet bestonden*'. Men heeft in een eenvoudig Kon. besluit *buiten medewerking* van den Raad van State niet alleen, een Kon. besluit dat *met medewerking* van dat Hooge Staatscollege was tot stand gekomen verkracht, maar ook wetsschennis gepleegd, want art. 21 der wet van 28 Augustus 1851 bovenbedoeld — d. i. de wet regelende het ontslag enz. der militaire officieren van de zeemacht luidt letterlijk aldus: »Behalve in de gevallen reeds bij andere wetten vastgesteld, *wordt de rang van officier verloren:*

1°. *door ontslag uit den dienst;*

2°. tengevolge van het verlies van de hoedanigheid van Nederlander.

Welnu, *alle officieren* (ik cursiveer), die vroeger tot de zeemacht hebben behoord en in het Ind. leger opgenomen werden, zijn vóór die opname, op

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hun verzoek eervol *uit den zeedienst ontslagen* en daarnà *benoemd* tot officieren bij het Indische leger; sommigen met bepaling dat zij, de bij de marine verkregen, ancienniteit zouden behouden (een *wetschendende bepaling dus*, want iemand die den *rang van officier niet meer heeft*, kan natuurlijk ook geen *ancienniteit als officier* meer hebben); andere zonder eenige bepaling; nog andere — en daaronder zij tegen wier *vooruitplaatsing* in de ranglijst ik protesteer — met de uitdrukkelijke (volkomen in overeenstemming met het zooeven bedoelde wetsartikel en met den inhoud der »Regeling van de bevordering enz." zijnde) bepaling: *dat hunne ancienniteit bij het Ind. leger zal rekenen van den datum van het besluit hunner benoeming tot officier bij dat leger.*

Waren dus de belangen van de *Indische officieren niet zeer voldoende gewaarborgd*, in *dien zin, dat nimmer een officier van de marine boven hen in de ranglijst kon komen?* Immers ja! en toch zijn die waarborgen o. a. op advies van den Kolonel O. verkracht, en a + b zegt, *dat hij een zóó zou gedaan hebben.* Mag ik dan ook vragen: wat zal 't helpen al worden voortaan de belangen der Indische officieren zelfs bij een *nieuwe wet* gewaarborgd? Wat zal dat helpen, indien b.v. iemand met principes als a + b eens in hoogste ressort voor die belangen moet waken? Zoodra dan diens persoonlijk billijkheidsgevoel in strijd komt met die wet, zal hij *niet*, zijn eed getrouw, *de wet gehoorzamen*, maar aan zijn billijksheidsgevoel toegevende *tot wetsverkrachting* overgaan.

Dat het Ind. officierkorps het toch beseffe! indien zij niet zelf mede werken om gehoorzaamheid aan de wetten, niet alleen zelf te betrachten, maar ook om op gepaste, wettige wijze te vorderen, dat dit gebod door iedereen, óók door den hoogstgeplaatste nageleefd worde, dan *kunnen geene wetten baten;* dan zal men, ook in de toekomst, onze belangen niet beter gewaarborgd mogen achten, dan zij tot dusver waren.

a + b laat vele officieren (bladz. 95 regel 6 van onderen en volgende) »die *in strijd met de wet* anderen *boven* zich in de ranglijst zagen geplaatst" de rol vervullen van »*treurende* maar *althans tot dusver* berustende".

Die rol is den *man*, is den *officier* onwaardig.

Een ander beoordeelaar van mijne *eerste* brochure »Gehoorzaamheid enz." in hetzelfde (*Ind. Milit.*) *Tijdschrift*, zegt in aflevering n°. 2 van 1882 o. m.: »Indien anderen dat ook gedaan hadden" (n.l. voor hunne rechten waren opgekomen) »zou wellicht het aantal stoute afwijkingen der bepalingen omtrent de overplaatsingen bij het Ind. officierskorps minder groot zijn geweest. Dat reeds is een verbetering die wij officieren zelven kunnen bevorderen, door te doen wat wij *mogen* en *moeten* doen".

Dat is *mannen*taal dunkt me, en heel iets anders dan de *zeurende* conclusie van a + b, die daar »*treurende* doch *berustende*, *in strijd met de wet benadeelde* officieren', zich voorstelt, die nu maar, kalm *voorttreurende* en *berustende* indommelen op de schoonschijnende, doch niets assureerende beloften voor de toekomst.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Neen! niet met u die *on*gehoorzaamheid aan de wetten in bescherming neemt gaat het officierskorps mede! dat zou voor de toekomst van dat korps verschrikkelijk zijn; ik vertrouw dat men eerder zal instemmen met het door mij gekozen motto uit een gedicht van B. TER HAAR Bz.

»En, —hebt gij ooit der zwakken recht verkracht, —
Bemantel 't oude kwaad dan niet met nieuwe zonden,
Herstel wat gij misdeedt, . . . . . .
En durft het luid verkonden:
*Het Heilig recht gaat boven macht!*"

Juist! Herstel wat gij misdeedt, »That is the question"; *alles* herstellen wat in casu nog hersteld *kan* worden en indien eens werkelijk bleek dat niet *alles* hersteld kon worden (wat nog bewezen moet worden, doch dat wij nu wel eens met a + b willen aannemen) wat dan? dan moeten, volgens a + b, zij wier grieven *wel hersteld* kunnen worden maar kalm blijven *treuren* en *berusten* omdat niet *alles* hersteld kan worden; een mooie theorie!

Dus b.v. er zijn 100 fouten begaan, waardoor, laat ons zeggen 1000 officieren — 't cijfer doet niets ter zake — in hunne wettige rechten zijn verkort, nu blijkt dat men aan 300 hunner — natuurlijk alweer een willekeurig cijfer — de wettige rechten kan hergeven, maar aan de 700 overigen, helaas! niet. Wat moet men nu doen? Volgens a + b eenvoudig die 300 lui, met de 700 anderen, *óók* maar kalm laten *treuren*, het hun berokkende nadeel niet herstellen, omdat ze niet alle 1000 kunnen worden geholpen.

God geve! dat ik niet bij dat *treurende*, *treurige*, *treur*bataljon van a + b worde ingedeeld!!

De conclusie van a + b acht ik te zijn, zooals ik hiervoren reeds zei, beneden alle critiek, *dat noem ik op mijne beurt »terzijdestelling van de belangen van de kameraden van andere korpsen of diensten"* 't geen a + b *mij* durfde ten laste leggen.

Majoor PERELAER en voorzeker velen met hem en mij, denkt er anders over (zie *N. Rott. Courant* 21 Maart 1882 en bladz. 96 van de brochure »de Zaak van den Luitenant KLEIJ enz.) waar, die zoo erkend begaafde man, zegt: »Ja, er is ontelbare malen onrecht gepleegd. Het zal moeielijk zijn *al* dat onrecht te herstellen. Maar moet dat een reden genoemd worden, dat wanneer van die ontelbare malen, enkele daarvan hersteld kunnen worden, dit na te laten? neen niet waar? En dat herstel mogelijk is, och, dat zij die het goede willen bevorderen, *De Milit. Spectator* (Januari nummer van dit jaar) terhand neme; wat daarin dienaangaande geschreven staat is zeker behartigenswaardig."

---

Hiermede heb ik naar de inspraak van mijn hart dat mij tot spreken drong, volgens mijne heilige overtuiging gesproken en verklaar dat ik niet dan in de uiterste noodzakelijkheid op verder anoniem geschrijf antwoorden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zal. Is a + b belust op verderen strijd met mij, hij trede dan, evenalsik, *ongemaskerd* in het perk.

---

Aan den sedert kort nieuw opgetreden Redacteur van *Het Ind. Milit. Tijdschrift* een ernstig, kameraadschappelijk verzoek, in 't belang van *alle* kameraden.

Laat niet toe, wat ik u bidden mag! dat nogmaals — *zonder protest van uwe zijde* — wetsverkrachting in bescherming wordt genomen in *ons* Tijdschrift; a + b is de eerste geweest, die de gedragslijn van den Kolonel O. in casu, openlijk heeft goedgekeurd en hij verklaart dat *hij ook zoo zou gehandeld hebben;* die verklaring wordt afgelegd in de bespreking van een boekje, tot welke bespreking hij was *uitgenoodigd*, vermoedelijk door u; daardoor zijt gij, in mijne schatting, mede verantwoordelijk voor den inhoud van die bespreking, te meer omdat de recensent zich achter het pseudoniem, a + b verborgt.

Ik geloof niet dat de wijze waarop die »bespreking" heeft plaats gehad, de rechte manier is om als Indisch-*Militair* Tijdschrift te beantwoorden aan de verwachtingen, die de Indische *Militairen* van *hun* Tijdschrift mogen koesteren.

---

Ten slotte mijn dank aan de Redactie van *De Militaire Spectator* voor de mij verleende gastvrijheid; ik hoop dat ik voor deze zaak de *eerste* en *laatste* gastrol hiermede vervuld heb, en..... dat ik niet al te veel uitgefloten zal worden.

TH. KLEIJ,

's Hage, 7 Sept. 1882. *Kapt.-kwartierm. bij het O.-I. leger.*

---

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA